

DEKANS IZIDORS ANCĀNS

Nu teoloģijas doktora un Svātūs Rokstu licenciata dzimšanas paīt 100 gadu. Itam nūtykumam gatavojās jō bejuši audzēkņi, Goreigō seminara profesori, gatavojās dzyntō draudze. Grybātūs cerēt, ka šamā jubilejā dīnas gaismu iraudzeis jō plašais atmiņu klōsts par bērneibu, studijom, izsyutejumu un darbeibu pēc atsa-grīzšonas dzimtinē. Zāl, ka šys atmiņu krōjums — ar autora pēk-šņū nōvi — palyka napabeigts.

Izidors Ancāns pidzima 1896. goda 16. julī Leivōnu draudzes Mōlakolna sādžā. Jō vacōki Gabriēls un Anna beja zemkūpi. Kai pats Izidors roksta sovōs atmiņōs, jys ir dzimis rejā, jo tymā laikā — pēc zemes sadaleišonas ar brōli — tāvs cēle mōju jaunā vītā. Jau agrā bērneibā puika izrōdeja lelu interesi par grōmotom. Tāvs, lynus kuļsteidams, stōsteja pōsokas, bet mōte, sprāzdamā dzeju, dzīdōja tautas dzīsmes.

1906. godā Izidors Leivōnu bazneicā, kur tūlaik kolpōja prā-vests Vitālijs Treibšo, pījēme svātū komuniju. Jau nōkušā godā jys sōce mōceibas I pakōpes pamatskulā Muktupāvelūs, Dubnas kreisajā krostā. Daudz gryuteibu puikam beja jōpōrvar, lai tyktu pōri upei — sevišķi polu laikā. 1910. godā pabeidze trejsgadeigū skūlu un leidz 1914. godam mōcejōs Leivōnūs.

Sajuzdams aicynōjumu uz goreigū kōrtu, jauneklis īsastōja Pīterpilš Goreigajā seminarā. 1916. goda 5. martā Izidors sajēme četras zamōkōs svēteibas.

Vysapkōrt beja I pasaule kara brīsmes un vēl — revolucija, beja paradzama Goreigō seminara slēgšona. Izidors izastōja nu seminara un īsastōja pūlu legionā. Nu Pīterpilš legionu pōrsyuteja uz Boltkrīviju un likvidēja. Ancāns pōrbrauce uz Daugavpili un īsastōja krīvu armijā, kur jū nūreikōja dorbā kancelejā. Politišķi nūtykumi vērzējōs strauji, un 1920. godā pilšātu ījēme pūli. Izidors tyka aizvasts gyustā, vālōk jys atsagrīze dzimtinē un sōce dorbu Ludzā par valdes sekretaru.

Izidors Ancāns nu jauna īsastōja Goreigajā seminarā, tagad jau Aglyunā, un 1922. goda 1. aprēlī — Cīššonu svātdīnes priķšvokorā — tyka īsvēteits par prīsteri. Tō poša goda Boltajā svātdīnē — svātō Jura dīnā — Leivōnu dīvnomā nūtyka seņ nabejušas svineibas: prīstera Ancāna pyrmō Svātō Mise sovas draudzes bazneicā, pīsadolūt vacōkim un lelam pulkam ticeigūs. Dīvkolpōjumā par arhidiakonu beja B. Veržbickis, spredikōja Goreigō seminara profesors S. Žulpo. Vysam dīvkolpōjumam uzmaneigi sekōja vītejais draudzes prāvests Odums Vyzuļs.

Pyrmō dorbavīta jaunajam prīsteram beja pi dekana P. Apšīnīka Viļakā. Ūtrs nominats beja uz Nautrānim pi dekana G. Zača. Pēc īsarasšonas Nautrānūs jau pīnōce cyts nūreikōjums — uz Aglyunu. Tī par draudzes prāvestu kolpōja Daniels Jasinskis. Tai kai prāvestam beja daudz pīnōkumu veiskupa kūrījā, Ancāns beja vikars un faktiskais prāvests Aglyunā.

1923. godā 14. novembrī jys sajēme veiskupa A. Springoviča nūreikōjumu dūtīs uz Romu studēt teologiju un Svātūs Rokstus. Tō poša goda 25. novembrī I. Ancāns laimeigi sasnēdze Myužeiģū piļsātu. Studijōs pagōja napylni 6 godi, un 1929. goda jūlī jys nūkōrtōja pādejūs eksamenus un atsagrīze Reigā kai teologijas doktors un Svātūs Rokstu licenciats. Veiskups tyulen nūzeimōja jū par profesoru Reigas Goreigajā seminarā.

1933. godā Ancānu nūsyuteja par Aglyunas gimnazijas inspektoru, bet nōkamajā godā — par skūlu kapelanu Ludzā. Sovukōrt Izgleiteibas ministrija jū 1935. godā īcēle par Krōslovas gimnazijas direktoru. Inōkūt sorkonajim Latvijā, 1940. goda 12. oktobrī jys tyka atbreivōts nu direktora pīnōkumim.

Vōcu okupācijas sōkuma laiku I. Ancāns pavoda Krōslovā, kur paleidz sakōrtōt izpūsteitū bazneicu, svātō Donata kapleicu u. c. 1942. goda decembrī metropolits A. Springovičs jū nūzeimōja par skūlu kapelanu Varakļōnūs pi dekana K. Kalinkas, bet jau nōkušō goda jūlī jys kolpōja Daugavpilī. Tymā pošā godā jys īsarūn Jelgovā, kur ari pōrdzeivoj brīsmēigū piļsātas izpūsteišonu. Skais-tō un vēsturiskō Jelgovas katōļu bazneica ir vīnōs drupōs. Pamo-zom atsajaunoj dzeive kara sagrautajā Jelgovā. Taču sōcās prā-vesta Izidora Ancāna cīššonu godi.

1950. goda 29. majā jū apcītynōja un 2. decembrī nūtīsōja par dzimtines nūdeveibu — ar breiveibas atjīmšonu uz 10 godim, iz-syutejumu un montas konfiskaciju. Islūdzejumā prīsters Ancāns pavadeja leidz 1956. goda 29. majam.

Pēc atsagrīzšonas Latvijā jys kolpōja par prāvestu Kuldīgā, bet 1966. godā jau ir Jelgovas dekans un Reigas Goreigō semi-nara rektors.

Braucūt uz prāvesta P. Rudziša bērēm 1968. gada 28. novembrī, dekans Ancāns man izasaceja, ka jys arī grybātu taipat nūmērt — navajadzātu slymēt un nabyutu nivīnam par apgryuty-nōjumu. (Jōpasoka, ka P. Rudzītis nūmyra pēc insulta lēkmes, at-sagrīzis zakristejā nu dīvkolpōjuma, cikom kesters dzēse sveces.)

1969. gada 12. janvārī Jelgovā beja Svātōs gimines atlaidu dīvkolpōjums. Beja dīzgon solta svātdīne. Dekans Ancāns sēdēja biktskrāslā, bet vikars Jōns Zeļcs gatavōjōs kristeit bārnu. Taišni plkst. 10.50 atskanēja drausmeigs sprōdziņš nu Raiņa ilas 9. mō-jas, kura atsaroda pōri ilai. (Gāzes voda kondensata savōcēja ava-rijas dēļ gāze nūklīva mynātō daudzstōvu noma pogrobā, kur eks-plodēja, sagraujūt itō noma vīnu sekciju — 15 dzeivūkļu. Pēc laik-roksta ziņom (Cīņa, 1969. g. 24. janvārī), gōja būjā 36 cylvāki, daudzi tyka īvainōti.) Nu itō sprōdziņa bazneicai izbyra lūgi. At-laidu dīvkolpōjums tyka pōrtraukts, tikai klusynōti skanēja har-monija. Beja sōkusēs panika. Cīši uzatraucis beja arī dekans, uz jō biktskrāsli uzkryta lels daudzums izbyrušūs styklu.

Beja otkon cītuse bazneica, kuras atjaunōšonā tik daudz pyuļu un leidzekļu tyka īlicis dekans I. Ancāns. Otkon beja jōsastōj pi atjaunōšonas dorba.

Bet beja arī nūdūms vosorā apcīmōt vysus sovus pīdareīgūs. Tys arī laimeīgi izadeve. Kai jūzdams aicynōjumu sasagatavōt myužības ceļōjumam, jys īstōdeja pi sovas dzymtōs draudzes dīvnoma nu Jelgovas atvastū ūzuleņu. Jelgovā jys beja uzmatu-mā sarakstejis testamentu, jamūt par paraugu veiskupa Pītera Stroda testamentu.

Un beja jōsasteidz leidz rudiņam sakōrtōt dīvnomu. Dorba vēl beja daudz. Ceļūt kaidas smogas trepes, lai varātu nūkļyt uz jumta, dekans pakryta. Beja insulta lēkme.

Myužības sliksni dekans Izidors Ancāns pōrkōpe 1969. gada 12. jūlī. Izarōdeja, ka nōkamōs prīstera bēres pēc P. Rudziša be-ja — Izidoram Ancānam. Sovaida sakriteiba! Bēres nūtyka 16. jūlī — Dīvmōtes Skapleru dīnā. Tei beja dekana dzimšonas dīna, kod pyrms 73 godim jys īraudzeja dzymtōs zemes sauli. Dīvkol-pōjumu vadeja veiskups (vālōk kardinals) Julijans Vaivods. Pa-globōja dekanu Jelgovas vacajūs kopūs, klōtasūt pōri par 60 go-reidznīkim un kuplam ticeīgūs skaitam. Dekana I. Ancāna atdusas vītu īzeimōj pīmīneklis.

Kai cylvāks dekans beja cīši draudzeigs un sabīdrisks, atsau-ceigs, saprateigs un vīnkōršs. Jys beja vīgli piejams un izpalei-dzeigs. Dēļ tō jū cīneja ticeīgī un sevišķi jaunōtne. Nūvārōju, ka Goreigō seminara audzēkni vysod breivūs breižūs pulcējōs ap so-vu rektoru draudzeigōs pōrrunōs. (Jaunōtnei bīži vīn ir daudz na-skaidru vaicōjumu, uz kurim vyslobōk var atbiļdēt sērmgaļvs, pi

Antonijs Springovičs